

Bezoek Bart van Kent en Marc van Caldenberg maandag 14 maart

Op 14 maart 2022 bezochten SP-Kamerlid Bart van Kent en de SP-Statelid Marc van Caldenberg op uitnodiging van de Werkgroep Huisvesting Arbeidsmigranten Horst aan de Maas om zich te laten informeren over de gevolgen van arbeidsmigratie voor de buurten. Verslag van een enerverend rondje Horst aan de Maas.

Om half drie ontvangen de leden van de Werkgroep Huisvesting Arbeidsmigranten en SP-raadslid Sonja van Giersbergen de volksvertegenwoordigers Van Kent en Van Caldenberg met een lekkere kop koffie en een stuk Limburgse vlaai. In een voorstelrondje vertellen de leden van de werkgroep op welke wijze zij persoonlijk te maken hebben met (de huisvesting van) arbeidsmigranten. Daarbij wordt aangegeven dat je vroeger wist welke arbeidsmigrant waar werkte en woonde en indien nodig kon je direct met de werkgever of de huisvester contact maken. Nu is de huisvesting grootschalig en vooral anoniemer. De buurten voelen zich niet meer veilig en niet gehoord door werkgevers, huisvesters en ook niet door de overheid. De bewoners in deze buurten zien dat hun leefomgeving enorm wordt aangetast zonder dat er ook maar iets tegenover staat. Huisvesting is inmiddels een industrie geworden, waar grof geld aan wordt verdiend.

Bart van Kent houdt een pleidooi voor het reguleren van het aantal arbeidsmigranten dat toegelaten wordt op de arbeidsmarkt en verwijst daarbij naar het actieplan dat de SP-fractie in de Tweede Kamer heeft opgesteld, samen met de ChristenUnie. Wat betreft de "blokkendozen" merkt Bart op dat hij vindt dat grote bedrijven voordat ze zich hier vestigen eerst moeten laten weten waar ze hun personeel vandaan halen en/of laten verblijven.

Na deze uitwisseling wordt een aanvang genomen met de tour door Horst aan de Maas. Een groot aantal huisvestingslocaties in onder andere Horst, Melderslo, Tienray en Sevenum worden bezocht en mensen uit de buurt vertellen bij een aantal locaties hun ervaringen met de arbeidsmigranten en de huisvesters. Aan de Zeesweg wordt met een grote groep omwonenden gesproken over de gigantische toename van het aantal distributiebedrijven ("blokkendozen") en arbeidsmigranten in hun buurt. Zoals ook te horen bij andere buurten elders werd duidelijk dat vaak kleine dorpen plotseling te maken krijgen met duizenden nieuwe buurmannen, die ze niet kunnen verstaan. Naast al die verdozing met bijbehorend verkeer die ze al voor hun kiezen krijgen. Ze hebben een duidelijke boodschap: "Er moeten grenzen gesteld worden aan de groei!".

Bij Kafra, de huisvestingslocatie van Otto Workforce bleek het terrein afgesloten en met camera's beveiligd. Bezoeken van de locatie bleek dan ook onmogelijk. Ook het supermarktje nabij Kafra was niet toegankelijk en werd bewaakt.

De erbarmelijke omstandigheden waarin arbeidsmigranten wonen, kwamen ook aan de orde. Gesproken werd met zes mannen uit Roemenië die samen voor de "hoofdprijs" in een container wonen (zie foto) van hun werkgever, een aspergeteler uit Tienray. Bij het bezoek van de huisvestingslocatie van uitzendbureau SunPower bleek aan de voorkant alles in orde, maar op de binnenplaats was het een troep van lege flessen, kratten en afval.

Een andere locatie die bezocht wordt is die van Vida XL, waar vrachtwagenchauffeurs gehuisvest worden. Het gaat vooral om Roemenen die vertellen dat ze 28 dagen aan één stuk doorrijden, met overnachtingen in hun eigen auto onder andere in Horst (waar de werkgever toilet- en recreatiegelegenheid en een keukentje heeft gerealiseerd). Na die 28 dagen gaan ze voor 14 dagen terug naar Roemenië en daarna weer aan de bak....

Overigens is Vida XL bezig met het realiseren van huisvesting van 600 arbeidsmigranten aan de Sevenumseweg (verscholen achter een dijk). De locatie van Vida XL ligt net buiten de "driehoek" Horsterweg, net als Californië 2, waar zo'n 300 arbeidsmigranten gehuisvest worden (vergunning is al verleend) op de hoek Dijkerheideweg/St. Jorisweg, zo'n 100 meter in het veld) Omwonenden hebben daar inmiddels (voor de tweede keer – na aanpassing van het BP - bezwaar tegen aangetekend). Eerder wilde groenteverwerkings-bedrijf Hessing zich hier vestigen. Met deze locaties én de locaties binnen de "driehoek" is de concentratie van huisvestingslocaties exorbitant!

De buurt heeft een collectief gevormd dat ontstaan is na de plannen voor de locatie van Horsterweg 57 a/b/c, die voor de buurt de bekende druppel was. Eerder waren op dit adres al 20 arbeidsmigranten gehuisvest en aan de Horsterweg 45 en Venloseweg 110 verbleven ook arbeidsmigranten. Dat was nog wel te handelen. Maar met de verkoop van pand Horsterweg 57 a/b/c/ kwamen er ook plannen voor de huisvesting van 184 arbeidsmigranten in de loods nabij de woning, waar ook nog eens 10 arbeidsmigranten gehuisvest zijn (aanvankelijk 12, maar het nieuwe BP maakte dat onmogelijk). De koper (een investeerder) maakte handig gebruik van het feit dat in de verleende vergunning geen maximale aantallen te huisvesten arbeidsmigranten was opgenomen! Deze plannen leiden tot de oprichting van het buurtcollectief Horsterweg, waar Marcel en John bij aangesloten zijn.

Waar aanvankelijk ook geen bezwaren bestonden tegen de locatie Venloseweg 110, veranderde dat nadat Marcel Dings het kampeerterrein overgenomen had. Op deze locatie waren 32 plaatsen voor arbeidsmigranten vergund en de rest viel onder een recreatievergunning (overigens werd door oud-burgemeester Van Rooy de huisvesting van arbeidsmigranten in dit deel ook gedoogd). Dings verbouwde het verblijfsgebouw tot 42 verblijfsplaatsen, zonder vergunningaanvraag. Dat leidde na protesten uit de buurt tot handhavingsacties van de gemeente. Nu heeft Dings een aanvraag ingediend voor 126 plekken. Daarbij gaat hij er van uit dat er alleen arbeidsmigranten gehuisvest mogen worden die in Horst aan de Maas werkzaam zijn en de regels vanuit de gemeente flink strenger zijn geworden.

Verderop aan de Dijkerheideweg ligt rechts de huisvestingslocatie van blauwebessenteler Schrijnwerkers die in een appartementengebouw met 5 appartementen voor twee personen arbeidsmigranten huisvest voor het hele jaar en voor het topseizoen heeft hij chalets waarin gedurende zo'n tien weken 80 personen gehuisvest worden. De buurt heeft hier geen moeite mee, omdat hij de zaakjes uitstekend geregeld heeft en er totaal geen overlast van uitgaat. Maar sinds de komst van voornamelijk Roemenen en Bulgaren (Polen komen steeds minder, omdat de lonen in eigen land gestegen zijn) het laatste jaar heeft Schrijnwerkers veel problemen. De huidige categorie arbeidsmigranten vernachelen de zaak. Dat is voor Schrijnwerkers reden om te stoppen met arbeidsmigranten en drie ton te investeren in een plukmachine (die zo'n 50 mensen vervangt). Dat heeft hij naar eigen zeggen in drie jaar tijd terugverdiend, zeker als hij ook kan oogsten voor andere bosbessentelers.

Even verderop aan de Californische weg – aan de achterkant van de kassen van Wijnen (Vinkenpeelweg) – zijn nu 22 arbeidsmigranten gehuisvest. En op de kruising van de Californische weg – waar eerder camping Californië floreerde die feitelijk opgeheven is – worden nu (waarschijnlijk illegaal) arbeidsmigranten gehuisvest in de woning (opgekocht door Vida XL). Daarnaast staat nog een woning (ook opgekocht door Vida XL), die nu nog leeg staat, maar waarschijnlijk straks ook vol zal zitten met arbeidsmigranten. Daarnaast wordt de parkeerplaats van Vida XL aan de Stationsweg naar deze locatie verhuisd. Zo'n 200 meter verderop aan de Horsterweg, op het gebied van de gemeente Venlo, ligt WPG, waar Otto Work Force 800 arbeidsmigranten wil huisvesten.

Een stukje terug aan de Horsterweg (nummer 45) wil Wijnen samen met AB Uitzendbureau 194 plekken voor arbeidsmigranten gaan creëren, waarvan er 30 steeds vrij gehouden worden voor arbeidsmigranten die kort aanwezig zijn – als een soort reserve.

Naast de massale huisvesting van arbeidsmigranten wordt de buurt geconfronteerd met verdere versturende ontwikkelingen: er wordt een zeer uitgestrekt zonneweide aangelegd, het gebied (tot aan Sevenum) wordt volgebouwd met logistieke centra (blokkendozen – zie hiervoor) en aan de Horsterweg 84 komt Arco (machinebouw). Oorspronkelijk was het gebied bestemd voor agrarische activiteiten (weiland, tuinders), daarna is het gebied voor bedrijven als Arco (agrobusiness) bedoeld. Vandaar ook dat de grootste mestverwerkingsfabriek hier toegestaan wordt (heeft buurt ook bezwaar tegen aan getekend en het ziet er naar uit dat de komst van dit bedrijf tegen gehouden kan worden). Er is ook sprake van geruchten dat grond- en afvalverwerkingsbedrijf Driessen zijn bedrijf aan de Hamweg wil verplaatsen naar een locatie naast Arco. Volgens Driessen zelf valt het een bedrijf onder de milieucategorie 2/4, maar volgens de buurt gaat het om 3/4.

De Horsterweg heeft – toen de druppel was overgelopen wat betreft de aantallen arbeidsmigranten die in hun gebied gehuisvest werden – planschade geclaimd. Aanvankelijk bedacht de gemeente steeds smoesjes waarom er geen sprake was van planschade, vanwege de regeltjes (te lang geleden, te ver van de woning af, e.d.) en de rechtsbijstandsverzekeringen die ingeschakeld werden, trokken er ook niet zo aan. En volgens de gemeente konden de bewoners aan de Horsterweg alleen op individuele basis planschade claimen, niet als collectief. Dat betekende feitelijk extra kosten voor de bewoners (€ 500,- p/p). Sommigen hebben wel geprocedeerd en kregen aanvankelijk gelijk. Maar aan het eind kregen ze te horen dat ze hun claim één week te laat hadden ingediend.

Na de tour wordt het gezelschap door de SP Horst aan de Maas een maaltijd aangeboden en vervolgens wordt in gesprek gegaan over de bevindingen van die middag en “hoe verder?”.

Daarbij gaat het onder andere over de consequenties van het rapport van de commissie Roemer. Zo is onduidelijk of de regel “per kamer één arbeidsmigrant” alleen geldt voor nieuwe projecten. Waarschijnlijk zullen de meeste partijen uitgeleggen dat het advies zó gelezen moet worden. Maar in alle gevallen zal deze regel hoe dan ook enorme gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering. Het beste zou zijn om de rollen van werkgever en huisvester te scheiden. Door een lid van de werkgroep wordt opgemerkt dat er ook werkgevers zijn die

de huisvesting wel netjes op orde hebben. In die – bestaande – situaties zou een oplossing kunnen zijn om een apart arbeidscontract en een apart huurcontract op te stellen.

Door de gemeente Horst aan de Maas wordt gesteld dat het moeilijk is om de aanwezige arbeidsmigranten te registreren, iets wat door het Aanjaagteam van Roemer wordt gepropageerd. De werkgroep heeft al vaker gesteld dat werkgevers precies weten hoeveel mensen ze in dienst hebben, wie ze zijn en waar ze wonen. En ook hoelang ze er al zijn en hoe lang ze willen blijven. Registratie hoeft dus geen probleem te zijn.

Een ander probleem in Horst aan de Maas is de geringe capaciteit voor toezicht en handhaving, waar veel te weinig in wordt geïnvesteerd. In gevallen van huisvesting op vakantieparken is het sowieso moeilijk te controleren. Het eigenaarschap van de woningen is soms niet meer te achterhalen.

Geconcludeerd werd dat bij de bezoeken aan de diverse locaties het vooral om Roemeense arbeidskrachten ging. Het taalniveau van met name de Roemenen en Bulgaren is erg laag. Sommigen zijn laaggeletterd in hun eigen taal, laat staan dat ze het Engels of Duits machtig zijn. Dat heeft ook gevolgen voor integratie en taalverwerving hier.

Bart van Kent signaleert dat de consequenties in de landen van herkomst, bijvoorbeeld Polen, ook dramatisch zijn. Daar zijn geen of onvoldoende eigen krachten meer om het werk te doen en moeten ook mensen uit landen als Oekraïne en dergelijke gehaald worden. Nogal wat Poolse mannen en vrouwen leven gescheiden van elkaar, de een in Polen en de ander in bijvoorbeeld Nederland.

Eén van de leden van de werkgroep vraagt zich af of het probleem met betrekking tot de arbeidsmigranten niet te veel gepolitiseerd is. Bart van Kent merkt op dat “arbeidsmigratie” politiek is! Beslissingen over huisvesting, de komst van bedrijven en dergelijke worden immers genomen door de politiek. Daarom is het juist zo belangrijk dat politieke partijen luisteren naar wat de mensen in de betrokken buurten vinden.

Bart van Kent gaat de voorbeelden die hij vandaag gezien en gehoord heeft gebruiken in de debatten in de Tweede Kamer, in gesprekken met journalisten en andere woordvoerders in de Tweede Kamer en bij werkbezoeken, ook in het buitenland. Hij blijft contact houden met de werkgroep om steun te krijgen voor punten als de registratieplicht en regulering van de toestroom van arbeidsmigranten.

Marc van Caldenberg gaat aan de slag met een initiatiefvoorstel om de instroom van arbeidsmigranten te reguleren en gaat zorgen voor meer bekendheid met betrekking tot de problematiek bij Provinciale Staten van Limburg. Daar is volgens Van Caldenberg amper bekend wat er met name hier in Noord-Limburg op dat gebied speelt.

Na afloop concludeerden de verschillende leden van de werkgroep, dat een en ander erg vermoeiend en confronterend was geweest, maar in ieder geval de moeite waard. Eén van de leden zag – na het gesprek met het Kamer- en Statenlid van de SP – weer enig licht aan het eind van de tunnel. Hij hoopt dat er oplossingen komen voor de arbeidsmigranten en dat er beter gereguleerd wordt.